

СТАНОВИЩЕ

по дисертация за присъждане на образователна и научна степен „доктор” на Иван Иванов Илиев

Тема на дисертацията: „Тълкуванието на Книга на пророк Даниил от Иполит Римски в старобългарската литература” с научен ръководител проф. дфн Анисава Милтенова, БАН Институт за литература

Дисертацията на Иван Илиев, разработена на 529 страници, е изградена върху следното основно положение: Тълкуването на книгата на св. пророк Даниил от св. Иполит Римски (II-III век) - най-ранното християнско екзегетично съчинение, обхващащо изцяло една пророческа старозаветна книга – не е разработвано в славистиката, което налага по-пълно и внимателно издирване и проучване на изворовия материал, установяване на първоначалния вид на текста и връзката му с гръцкия първообраз. На второ място съществено е установяването на връзката между св. Иполитовия коментар и другите, известни в славистиката, преводи на книгата на св. пророк Даниил. На трето място стои въпросът за времето и мястото на превода, причини за неговото възникване, както и функцията му в славянската книжнина. Тези фокуси убедително представят проблем – характеристиката на старобългарския език, на който е извършен преводът – който не е изследван, както и лексиката на произведението, която не е въведена в научно обръщение. Следователно, за мен е извън всякакво съмнение актуалността и дисертабилността на темата на Иван Илиев.

Дисертацията е добре структурирана. Съдържанието ѝ обхваща четири логически свързани глави, които следват класическите изисквания за научно изследване на определена тема. Към тези глави са прибавени

увод, заключение, библиография и приложение, включващо таблици към текстологичното проучване, издание на текста и речник индекс.

Трябва да се подчертае, че структурата на дисертацията е подчинена на логиката на изследване на основния проблем. Така, от изясняване на общите положения, адресиращи личността на св. Иполит Римски и творчеството му във византийската и ставянската книжнина (първа глава) се преминава към текстологичното проучване на старобългарския превод на тълкуването на св. Иполит върху книгата на св. пророк Даниил (втора глава). Отново следвайки логиката, докторант Илиев се насочва към внимателно проследяване на особеностите на старобългарския превод на св. Иполитовия каментар (трета глава) и конкретизира неговата литературна рецепция и мястото му в текстовото възприемане и оценка в писмените паметници (четвърта глава).

Разработването на тези четири глави изявява Иван Илиев като сериозен изследовател, познаващ много добре проблемите, свързани с неговата дисертационна теза, както и умението му да анализира и синтезира познанията от литературните източници, като ги използва по особено ползотворен начин за целите на дисертационното си проучване.

Без да правя опит за обобщаване на приносните моменти, които дисертантът прави (девет на брой), ми се иска да посоча това, което смятам за безспорен принос в представената разработка. 1) По своеобразен начин изследването на Иван Илиев прехвърля мост между вероятния гръцкия първообраз на единственото изцяло запазено екзегетично съчинение в областта на старозаветната библеистика (св. Иполитовия коментар на книгата на св. пророк Даниил) с ярките образци на старобългарската преводна литература, като опитно очертава самобитния профил на книжовника-преводач, и 2) На основата на направеното изследване е направен творчески прочит за мястото на творбата в богословската традиция на Църквата с оглед поставените от дисертанта задачи.

В заключение, бих искал да отбележа, че познавам докторант Иван Илиев като организиран, отлично подготвен в областта на славистиката млад изследовател, проявяващ сериозно желание да продължи работата си в пространството на науката.

Категоричното ми становище е, че дисертационният труд „Тълкуванието на Книга на пророк Даниил от Иполит Римски в старобългарската литература” е отлично разработен и неговият автор – Иван Иванов Илиев напълно заслужава да получи научната и образователна степен степен „доктор”.

Написал становището:

проф. дбн Емил Трайчев Стоянов

30.05.2016 г.